

Szakmai beszámoló - Brüsszel
2009. április 15-19.

2009. április 15. és 19. között a Magyarországi Európa Társaság szervezésében négy érdekes napot töltöttünk az Európai Unió fővárosának tekintett Brüsszelben a Nemzeti Civil Alapprogram támogatásával. A találkozók elsődleges célja az európai uniós intézmények gyakorlati működésének megismerése, valamint a közelgő európai parlamenti választásokkal kapcsolatban felmerülő aktuális kérdések megvitatása volt. Az alábbiakban kísérletet teszünk arra, hogy a formális és informális beszélgetések legérdekesebb és leghasznosabb momentumait papírra vessük.

Budapest

A program már Budapesten kezdetét vette az Inotai G. Andrással való találkozóval. Révén, hogy András az Európai Bizottság Versenypolitikai Főigazgatóság munkatársa, a beszélgetés témáját is ez a terület szolgáltatta. A versenypolitika a belső piac működésének sarokköve, melyet a Közösség rendkívül szigorúan szabályoz és az uniós rendeletek elsőbbséget élveznek a nemzeti szabályozással szemben. Vendégünket főként a szabályozás gyakorlati megvalósításának következményeiről kérdeztük. Ennek kapcsán kiderült, hogy például a fapados légitársaságok működtetésének lehetősége is az uniónak köszönhető. A beszélgetés során olyan aktuális kérdések is előkerültek, mint az OMW MOL-ra tett felvásárlási ajánlatával kapcsolatos aggályok, illetve az EU fúziókat engedélyező mechanizmusát is megismertük. A válság kapcsán az állami támogatások versenypolitikai következményeiről is szó esett.

Brüsszel

A hajnali 6-os géppel megérkezve Brüsszelbe, nagyszerű szállásunkat elfoglalva az Európai Parlament felé vettük az irányt, ahol Szent-Iványi István európai parlamenti SZDSZ-es képviselővel és asszisztensével, Bóka Jánossal találkozhattunk egy újságíró csoporthoz csatlakozva. A gyors parlamenti körbevezetés után, még a képviselő úr megjelenése előtt rövid prezentációt hallgathattunk meg Polner Gergely kommunikációs munkatárs előadásában a parlament jelenlegi összetételéről és a választások várható eredményéről. Az előadás során szóba került többek között az európai frakciók átrendeződése is, így a brit konzervatív párt várható kiválásáról az Európai Néppárt soraiból, az olasz jobboldali pártok fúziójának következményeiről, az ír Libertas párt indulásáról, valamint Tőkés László sajátos helyzetéről a Zöldek / Európai Szabad Szövetség képviselőcsoportjának tagjaként. Szent-Iványi úr megérkezvén főként az Európai Liberális Demokrata és Reformpárt (ELDR) és az SZDSZ várható esélyeit latolgatta, valamint kérdéseinkre válaszolva kitért arra, hogy miért várható alacsony részvétel az európai választásokon.

Következő programpontunk az ELDR kampánynyitója volt a Tour & Taxis épületében. A kampánynyitó teljes programja az alábbi linken érhető el: www.eldr.eu/campaignlaunch/. Az

előadók a liberális értékekkel érvelve, főként azt hangsúlyozták, hogy a válságból való kilábalás útján Európának nem szabad bezárkóznia. A legérdekesebb beszédeket Pat Cox, Graham Watson, Guy Verhofstadt, valamint a pártelnök Annemie Neyts-Uyttebroeck szolgáltatták. Utóbbinak az esemény elején egy kis felfordulással is meg kellett birkóznia, amikor az EU migrációs politikáját bíráló tüntetők törtek be az ülésterembe.

Brüsszeli tartózkodásunk második napját Pasqualina Napoletano olasz európai parlamenti képviselőnővel kezdtük, aki a szocialista frakció külpolitikáért felelős alelnöke, emellett sokat foglalkozik a mediterrán régió és az EU kapcsolatával. Megtudtuk, hogy a képviselőnő utolsó mandátumát tölti Brüsszelben, ezután visszavonul az olasz belpolitikai életbe, amit röviden be is mutatott nekünk. Külpolitikai kérdésekre áttérve, kifejtette, hogy a mediterrán régióval fenntartott szoros kapcsolat kiemelkedően fontos, hiszen például az Afrikából érkező bevándorlók ezen az útvonalon keresztül jönnek az Európai Unió területére. A térség stabilitása így az Európai Unió biztonságának is a kulcsa. A Közösség eddig bilaterális megállapodások keretében működött együtt a Mashreq és a Maghreb országokkal, de a Mediterrán Unió multilaterális kerete nagy előrelépést jelent. Az EU-nak azonban nem szabad csak délre koncentrálnia, hiszen a keleti szomszédjainkkal kapcsolatban ugyanilyen kérdések merülnek fel. Az Oroszországgal való jó viszony fenntartása mindannyiunk érdeke, erre az orosz-ukrán gázvita is rávilágított.

A délelőtt második, már informálisabb találkozásán De Blasio Anatonio képviselő úr asszisztensét, Mandák Fannyt ismerhettük meg. A beszélgetés első részében Fanny elmesélte nekünk, hogy miképpen került jelenlegi pozíciójába és milyen feladatai vannak. Fanny szerint az asszisztensi munkakör egyik legfontosabb hozadéka a széleskörű ismeretszerzés mellett az a kapcsolati háló, amit néhány éves munkája alatt Brüsszelben kiépíthet. Rövid beszélgetésünk végén Fanny kitért jövőbeni terveire, ugyanis De Blasio nem indul az idei EP választásokon.

A második nap délutánját már az Európai Bizottságban töltöttük, ahol találkoztunk Nagy Krisztinával, aki Olli Rehn bővítési biztos szóvivője. Krisztina bevezetett minket az uniós sajtótájékoztatók kulisszatitkaiba, majd szakmai kérdésekre tértünk ki. Elmondta, hogy a bővítés területén jelenleg a horvát-szlovén határvita rendezése az egyik legfontosabb kérdés. Amennyiben még tovább húzódik a vita, veszélybe kerülhet Horvátország 2011 tavaszi, a magyar uniós elnökség alatti csatlakozása. Egy másik aktuális kérdés is felmerült a válság kapcsán, mégpedig az eddig a halászati politika miatt EU-ellenes Izland esetleges felvétele. Krisztina kifejtette, hogy az európai intézmények nyitottak ebben a tekintetben, de Izland csatlakozási kérelmének beadása a belpolitikai folyamatok függvénye. A beszélgetés utolsó részében Krisztina a görög-macedón vitáról és Törökország csatlakozási kilátásairól is beszélt.

Második bizottsági találkozásunk főszereplője Szűcs Tamás, az Európai Bizottság Kommunikációs Főigazgatóságának stratégiai igazgatója volt. Elmondta, hogy a főigazgatóságok korábban fragmentált kommunikációs stratégiáit csak nehezen lehet egységesíteni. Aktuális kérdésekre rátérve az európai parlamenti választások kommunikációs

stratégiájáról beszélgettünk. Az idei ugyanis az első olyan alkalom, amikor a pártok mellett az EP maga is egy saját kampánystratégiával rendelkezik, ennek elemeit röviden be is mutatta nekünk. A kampány elsődleges célközönség a fiatalok lesznek, ezért az MTV olyan klipeket fog vetíteni, amelyek ezt a korosztályt a választásokon való részvételre buzdítja. A beszélgetés második része az igazgatóság további tevékenységeiről szólt, mint például az Eurobarometer felmérések elemzése, valamint politikai jelentések készítése. A találkozó végén arról társalogtunk, hogy a tagállamokban lévő bizottsági képviselőket elérhetőbbé és megközelíthetőbbé kéne tenni az uniós állampolgárok számára.

A második nap estjén Ambrus Dániellel, az Európai Bizottság Kommunikációs Főigazgatóságának munkatársával és Pintér Lillával, az Európai Bizottság Információs Társadalom és Média Főigazgatóságán dolgozó fiatal munkatárssal vacsoráztunk. A vacsora melletti beszélgetésben betekintést nyerhettünk munkájukba, valamint a brüsszeli élet realitásába.

Pénteken, 17-én reggel napunkat a Résidence Palace-ban a European Policy Centre (EPC) politikai elemzőjével, Sara Hagemann-nál kezdtük. A dán hölgyel folytatott beszélgetés során megismerhettük a brüsszeli think tankek szerepét az európai döntéshozatalban. Az EPC tanulmányok írásával, konferenciák szervezésével, az érdekcsoportok képviselőinek egy asztalhoz ültetésével próbálja előrelendíteni a sokszor patthelyzetbe kerülő európai egyeztetéseket. Legutóbbi tanulmányuk, melynek ő maga is társzerzője, utunk témájához illeszkedve a parlamenti választások tárgykörét járja körül és reflektál a felmerült reformjavaslatokra. Elmondása szerint a legnagyobb probléma a parlamenti választásokkal az, hogy a tagállamok többségében a belpolitikai viszályok befolyásolják kimenetelét és a pártok kampányukban még csak kísérletet sem tesznek a nagy összeurópai kérdések megvitatására. Ezen a helyzeten vélemény szerint az a reformtörekvés sem segítene, ha az európai választópolgárok a szavazás napján nem csak saját nemzeti képviselőikre adhatnák le szavazatukat, hanem külön listán páneurópai jelöltekre is.

Ezt követően Iglói Gabriella, kohéziós politikával foglalkozó másodtitkár fogadott minket a Magyar Köztársaság Állandó Képviselőtén. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség alkalmazottjából lett szakdiplomata főleg saját élményeiről beszélt nekünk az európai érdekérvényesítés gyakorlatával kapcsolatban, valamint arról, hogy a 2011-es magyar elnökség milyen kihívások elé állítja majd mind a mandátumokat adó hazai háttérintézményeket, mind az Állandó Képviselőt a hihetetlen adminisztratív teher miatt. Történetei a tanácsi munkacsoportok működéséről, a személyes kapcsolatok jelentőségéről és anekdotái a kávéházi paktumok létrejöttéről kívülállóként roppant élvezetesek voltak.

Pénteken délben az Európai Parlamentben dolgozó két magyar fiatal, Ferenczy Zsuzsa és Simon Zoltán vezetett körbe minket az Európai Parlament épületében. Ezt követően az ebéd közben elmondták, hogy mivel foglalkoznak és miben látják a Brüsszelben való munkavállalás előnyeit, illetve árnyoldalait. Zoltán a szocialista frakció egyik elemzője, aki a közel-kelettel foglalkozik mélyrehatóan, Zsuzsa Tőkés László asszisztense.

Az ebédet követően Corinna Hörsttel, a German Marshall Fund brüsszeli irodájának igazgatóhelyettesével találkoztunk, aki bemutatta nekünk az Alapítvány működését, illetve céljait. Megtudtuk azt is, hogy miképpen lehet a GMF-fel Amerikába utazni.

A délután második részét Sipos Sándorral, a Világbank brüsszeli különleges képviselőjével töltöttük, aki bemutatta nekünk a Világbank tevékenységét. Véleménye szerint brüsszeli jelenlétük azért kiemelkedően fontos, mert mindamellett, hogy az európai tagállamok a világ legbőkezűbb segélyezési aktorai az EU maga is tekintélyes fejlesztési politikát folytat. Az együttműködés a két szervezet intézményei között a fejlesztések összehangolásától a projektek monitoringjáig lefedi az egész fejlesztési folyamatot. A források felhasználásának hatékonyságára áttérve Sándor bemutatta, hogy milyen indikátorokkal történik a megvalósult projektek értékelése.

Szombat este rövid pihenő után szakmai programunk Tóth Natalival, a Brüsszeli Magyar Nagykövetség első beosztottjával folytatódott egy brüsszeli kávéházban. Natali főként a bilaterális képviselet 2011-es magyar elnökséggel kapcsolatos feladatairól beszélt nekünk, valamint arról, hogyan folyik a koordináció a leendő trió – Belgium, Svédország és Magyarország – külképviseletei és minisztériumai között a csoportos EU-elnökségre készülve.

Hazautazásunk napján, 19-én meglátogattuk Kurt Volkert, az Egyesült Államok NATO-hoz delegált nagykövetét az amerikai rezidencián, aki bemutatta nekünk a NATO aktuális problémáit és a tagok között fennálló főbb törésvonalakat. Beszélt az új főtitkár, a korábbi dán kormányfő, Anders Fogh Rasmussen kinevezésének háttérében lezajlott török-amerikai-dán megegyezésről, a NATO jövőjét elemezve pedig kitért az Obama adminisztráció újszerű külpolitikájának NATO-ra befolyásolt hatására, valamint arra is, hogy az augusztusi grúz háború után miként is folytatódhatnak újra a NATO és Oroszország közötti tárgyalások. A továbbiakban a magyar belpolitikai helyzetről faggattott minket.

Összességében elmondhatjuk, hogy rendkívül sok tapasztalattal zártuk a brüsszeli utazásunkat.

Tóth Szabolcs
Váradi Szilvia

Budapest, 2009. április